

Södertörns brandförsvärsförbund

PM

Hanteringén av boenden för asylsökande

Nr: 619
Datum: 2016-04-05

Allmänt

Södertörns brandförsvärsförbund får idag många frågor om vilka krav som gäller för att starta ett boende för asylsökande. För att starta ett boende ställer olika myndigheter diverse krav på att sökanden ska visa att lokalerna uppfyller ett tillfredställande brandskydd. Detta kan till exempel vara i form av ett tillsynsprotokoll från räddningstjänsten eller en brandskyddsdokumentation som redovisar det tekniska brandskyddet i aktuell byggnad eller lokal. Södertörns brandförsvärsförbund har inte full insikt i vad en verksamhet ska redovisa för de olika myndigheterna för att få tillstånd att bedriva verksamhet. Detta PM ska dock belysa hur Lagen om skydd mot olyckor (LSO) samt Plan- och bygglagen (PBL) står i relation till varandra och hur dessa ärenden bör hanteras utifrån dessa lagstiftningar.

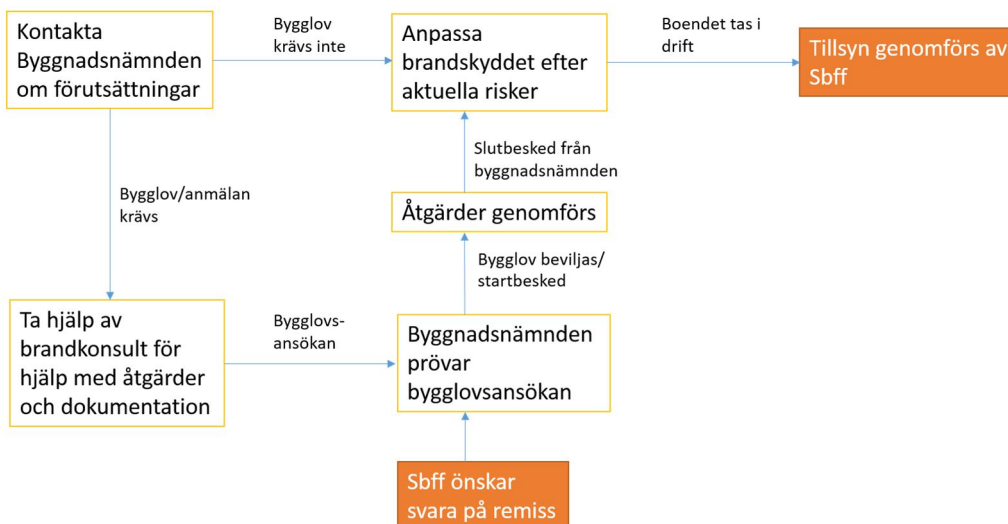
Syfte

Följande PM har för avsikt att förtydliga hur Södertörns brandförsvärsförbund (Sbff) ser på sin roll i hanteringén av boenden för asylsökande. I och med detta är målet att det ska bli tydligare för kommuners stadsbyggnadskontor eller motsvarande och andra berörda aktörer att förstå räddningstjänstens roll gentemot kommuner och invånare utifrån gällande lagstiftningar.

Vad gäller för någon som vill starta ett boende

Samhället har genom lagstiftning beskrivit en lägsta säkerhetsnivå för att personer inte ska komma till skada i händelse av brand eller andra olyckor. För att ett boende ska anses ha ett tillfredställande brandskydd ska det vara ändamålsenligt byggt, alltså ha projekterats utifrån den verksamhet som bedrivs i lokalen eller byggnaden. Detta hanteras i en bygglovsprocess. När väl byggnaden är i drift och verksamhet bedrivs ska ett skäligt brandskydd upprätthållas utifrån de brandrisker verksamheten har.

Vid ändrad verksamhet ska brandskyddet alltid anpassas efter de nya förutsättningarna. Det är dock ändringens omfattning som är avgörande i huruvida ändringen är bygglov- eller anmälningspliktig. Är ändringen ringa och verksamheten har varit liknande kan den i vissa fall ske utan bygglov eller bygganmälan. Det är byggnadsnämnden i respektive kommun som avgör om en ändring är bygglovs- eller anmälningspliktig. Observera dock att byggreglerna även gäller för ändrad användning även om ändringen inte är bygglov- eller anmälningspliktig.

Vad betyder ändrad verksamhet?

Enligt plan- och bygglagen är det en form av ändring när man förändrar användningen av en byggnad. Ändrad användning är i sin tur ett vitt begrepp och omfattar ett stort antal olika åtgärder. Dessa åtgärder behöver inte vara byggnadstekniska för att den ändrade användningen ska vara en ändring enligt PBL.

Väsentligen annat ändamål är ett begrepp som används för att beskriva om en ändring är bygglovspliktig eller inte.

Sbff ser att det finns en problematik i bedömningen av vad som är väsentligt annat ändamål. Sbff anser att nuvarande verksamhetsklasser bör vara ett stöd i denna bedömning. Förenklat gäller då att ändrad verksamhetsklass är ändrad användning.

Exempel på ändring som Sbff tolkar som väsentlig ändring är bland annat följande:

- En verksamhet för gemensamhetsboende, exempelvis ensamkommande flyktingbarn, ska inrymmas i ett enbostadshus eller bostadslägenhet.
- Korttidsboende där personer inte förväntas ha god lokalkännedom som inryms i ett gemensamhetsboende.

Exempel på ändring som Sbff **inte** tolkar som väsentlig ändring är bland annat följande:

- Verksamhet för gemensamhetsboende, exempelvis ensamkommande flyktingbarn som ska inrymmas i ett studentboende eller vårdboende.
- Korttidsboende som ska inrymmas i ett vandrarhem eller hotell.
- Enskild asylsökande familj som inryms i enbostadshus eller bostadslägenhet.
- Enskilt asylsökande barn som flyttar in hos en familj, exempelvis familjehem.

Eftersom verksamhetsklass är ett relativt nytt begrepp i Boverkets byggregler är ett vanligt missförstånd att reglerna blivit hårdare och att aktuell verksamhetsklass förr inrymdes i en lägre kravnivå. Att exempelvis inrymma en HVB-verksamhet i ett vanligt enbostadshus skulle alltså ha varit i enlighet med Boverkets byggregler förr. Detta är inte fallet utan en verksamhet som inte har kunnat kategoriseras in i en tydlig mall har bedömningar för brandskyddsnivå varit tvungna att ske utifrån aktuella förutsättningar.

Val av verksamhetsklass

Verksamhetsklasser är en indelning av verksamheter och är grundläggande för brandskyddets utformning. Valet av verksamhetsklass beror i huvudsak på fyra huvudkriterier:

- Om personerna är välorienterade i lokalerna och dess utrymningsvägar.
- Om personerna till största delen kan utrymma på egen hand.
- Om personerna kan förväntas vara vakna.
- Om det finns ökad risk för brand eller om branden kan förväntas få ett mycket snabbt och omfattande förlopp.

De verksamhetsklasser som kan vara aktuella i denna typ av ärenden är:

- Vk3A – Vanliga bostadslägenheter i exempelvis flerbostadshus eller småhus
- Vk3B – Gemensamhetsboenden, exempelvis HVB och hem för ensamkommande flyktingbarn
- Vk4 – Hotell, vandrarhem eller andra typer av tillfälligt boende
- Vk5B – Behovsprövade särskilda boenden, exempelvis äldreboende

Egenskap	Vk3A	Vk3B	Vk4	Vk5B
God lokalkännedom	Ja	Ja	Nej	Ja
Förmåga att sätta sig själv i säkerhet	Ja	Ja	Ja	Nej
Förväntas vara vakna	Nej	Nej	Nej	Nej
Ökad risk för brand	Nej	Nej	Nej	Nej

Egenskaperna för de som bor i verksamhetsklass Vk3A och Vk3B är liknande, skillnaden är att det ofta finns gemensamma utrymmen i Vk3B samt att personer inte väljer vem som ska bo i det gemensamma boendet.

Ökad risk för uppkomst av brand relateras i byggreglerna till brandfarlig verksamhet, detta är inte applicerbart på dessa verksamheter. I Sverige har asylboenden dock under senare tid utsatts för ett antal misstänkt anlagda bränder, vilket tyder på att de har en ökad hotbild. Det bör vidtas åtgärder mot detta även om det inte hanteras i en byggprocess.

När gör Sbff tillsyn enligt LSO?

LSO ställer krav på ägare och verksamhetsutövare i byggnader eller anläggningar att ha ett skäligt skydd mot brand. Södertörns brandförsvärsförbund tillsynar att detta krav efterlevs. Tillsyn genomförs regelbundet på de verksamheter som uppfyller våra kriterier för regelbunden tillsyn men också vid behov i andra verksamheter. Sbff avgör även när och hur ofta tillsyn ska genomföras. Tillsyn genomförs inte innan en verksamhet startat i syfte för verksamheten att söka tillstånd utan utförs enbart på befintliga verksamheter.

Verksamhet som bedrivs i lokal eller byggnad utan tillfredställande brandskydd

Då en lokal eller byggnad bedöms ha ett brandskydd som inte är tillfredställande ska det kontrolleras huruvida det finns bygglov för den aktuella verksamheten. Vid avsaknad av bygglov gör Sbff en anmälan till kommunen. Sbff genomför än dock en tillsyn enligt LSO oavsett om det finns bygglov eller inte. I fallet då bygglov saknas och verksamheten söker detta kan det ställas krav på det byggnadstekniska brandskyddet enligt PBL. Vid tillsyn enligt LSO ställs det krav som baseras på en princip om skäligt brandskydd och det kan alltså pågå två parallella ärenden som ställer olika krav på brandskyddet i verksamheten.

Eftersom det är av största vikt att brandskyddet är acceptabelt i ett tidigt skede och handläggning av ett byggärende kan ta tid så bedömer Sbff brandskyddet ur ett skälighetsperspektiv utifrån genomförd tillsyn. Får Sbff sedan ett byggärende på remiss från kommunen ska yttrandet göras utifrån bygglagstiftningen. Vissa åtgärder som krävs efter en tillsyn kan även vara bygglov- eller anmälningspliktiga vilket gör att kommunen kan få in ytterligare ett ärende.

Då dessa typer av ärenden kan bli komplicerade så ska Sbff verka för en aktiv dialog med kommunen för att underlätta hanteringen.

Dokumentets historia

Upprättad/ reviderad: NI	Upprättad/ reviderad av:	Kontrollerad av 1: MO	Kontrollerad av 2:	Godkänd av: AE	Ersätter:
--------------------------------	-----------------------------	--------------------------	--------------------	-------------------	-----------